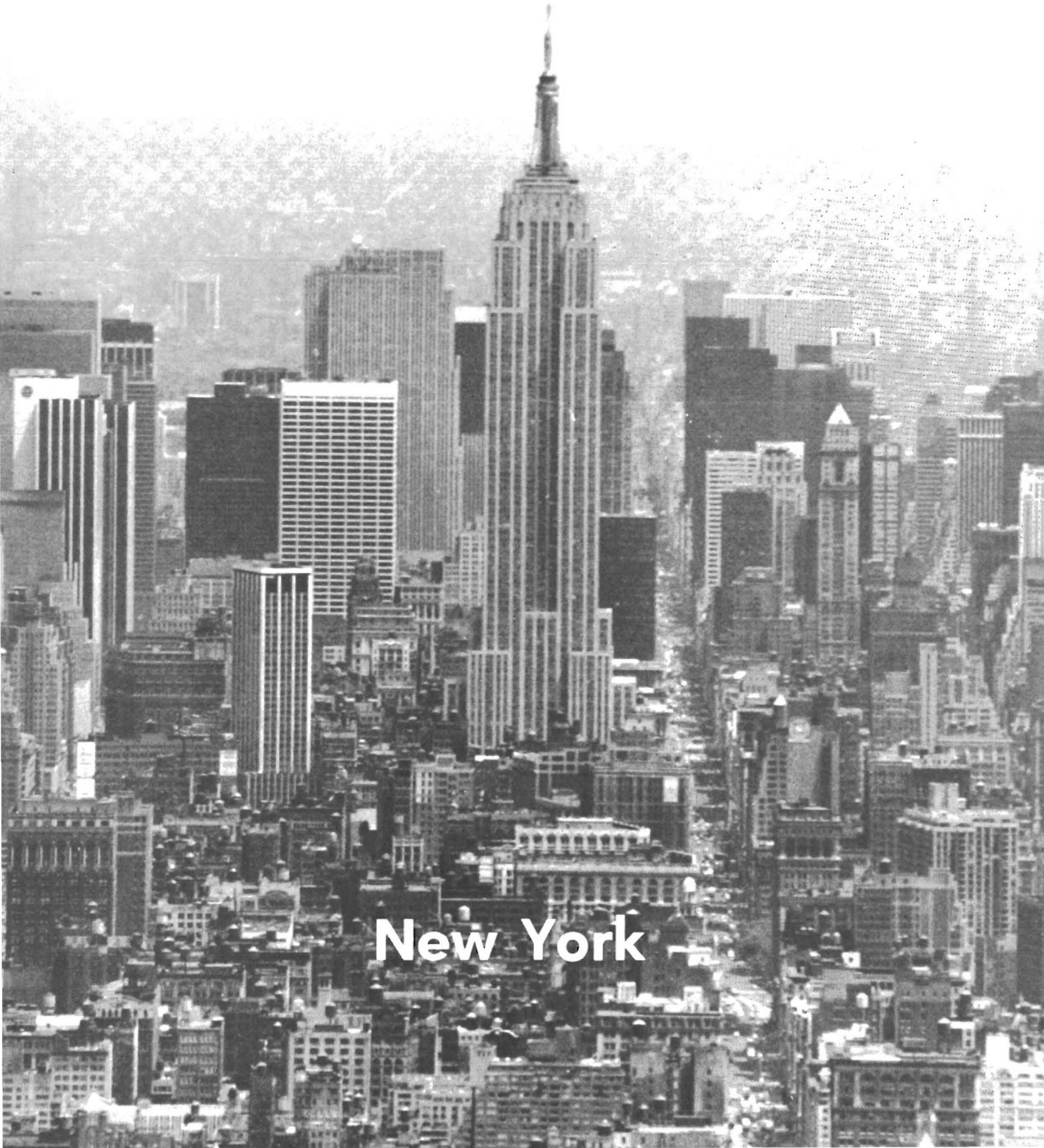

nummer 115 september 1984

OSTO

New York

**BLAD VAN DE ECONOMISCHE
FACULTEIT AAN DE
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM**

REDACTIE

Pieter Boot
Adriaan Dorresteyn
Marcel Klopper
Herman P. Kreulen
Marcel Michelson
Ruurd Mulder
Diederik Ogilvie
Marleen Janssen Groesbeek

REDACTIONEEL

'Een academisch jaar wordt geopend met spraakwater', stelde de rector magnificus van de THE, de heer Ackermans. Hij heeft gelijk. Daarom heeft Rostra zich dit jaar van de traditie losgemaakt en biedt u geen nieuwe douche. Geen welkoms woorden van studieadviseurs en decaan.

Toch gaat de komst van 350 nieuwe lezers de redactie niet ongemerkt voorbij. Zie hier uw lijfblad, faculteitssufferdje en fritesverpakking! Vol nieuws, bespiegelingen en goedbedoelde wrangheden. Tast toe.

ADRES

Jodenbreestraat 23
kamer 1339
1011 HN Amsterdam

telefoon: 525 2497

Adreswijzigingen:

Studentenadministratie
Jodenbreestraat 23
1011 HN Amsterdam

Reacties

De redactie stelt zich open voor reacties, behoudt zich echter het recht voor deze in te korten.

ADVERTENTIES

Advertentietarieven zijn op aanvraag verkrijgbaar.
Opdrachten bij voorkeur schriftelijk aan de redactie richten.

Voor telefonische inlichtingen:
(020) 525 2497 - 525 4134
(02209) 1818 (Ruurd Mulder)

Rostra verschijnt gemiddeld acht keer per jaar in een oplage van 2500 exemplaren.

COVER

Dick van Hell

DRUK

Kaal Boek, Nwe Herengr.61, Amsterdam.
telefoon: (020) 262 908

INHOUD

De RSV fusieverhouding, Floris Hers	pag. 3
Aiesec- Amsterdam en Zuid Afrika, Philip ter Woordt	pag. 4
Afscheid van Prof. van Stuijvenberg, Herman Prakke, Roelof Stapel	pag. 5
Ecoline, Steven Adolf	pag. 6
Kuifje in Kapitalistenland, MM	pag. 8
Reagan's red herring, Joke Jansen Schoonhoven	pag. 10
Sef, Rob Jorg	pag. 11
Vrouwenoverleg Economie, MJG	pag. 14
Raad en daad, MM	pag. 15

De RSV- fusieverhouding

Onder het motto 'Iedereen heeft gelijk; ook de accountant?', was RSV het onderwerp van het aktualiteitenkollege, dat de vakgroep Recht voor de vakantie organiseerde. Het werd gegeven door de Tilburgse hoogleraar en accountant, drs. G.G.M. Bak, die niet zozeer als ingewijde, maar als krantenlezende deskundige optrad. Naar aanleiding van de lopende Parlementaire Enquête, haalde hij de bij hun fusie in 1971 vastgestelde waardeverhouding tussen Rijn-Schelde en Verolme voor het voetlicht. De enquêtekommissie heeft daar nogal wat aandacht aan besteed, maar het is de vraag of die waardeverhouding in het kader van haar onderzoek wel zo relevant is.

De scheepsbouwconcerns Rijn-Schelde en Verolme waren twee totaal verschillende ondernemingen, die op voet van oorlog met elkaar leefden. In beginsel benaderde het Verolme-koncern het, uit de bedrijfsökonomie bekende, bezitsmodel: leiding en eigendom waren in de markante persoon van Cornelis Verolme verenigd. Daarentegen was Rijn-Schelde een open, onpersoonlijke onderneming, met op de beurs genoteerde aandelen: het maatschappelijk knooppunt van de belangen van vermogensverschaffers, leiding, werknemers, leveranciers, afnemers, bedrijfstak en overheid.

In naam van het algemeen belang, werd de fusie van deze twee door de overheid afgedwongen, op termen van Rijn-Schelde. De overheid kon dit doen omdat de grote scheepsbouw vrijwel aan de grond zat: met name had zij het, in financiële moeïijkheden verkerende Verolme-koncern volledig in haar macht (zodat het bezitsmodel toen in feite nog nauwelijks van toepassing was). Gestreefd werd naar één grote, open onderneming, waarin voor 'Einzelgängers' als Corn. Verolme geen plaats meer was. Dit streven kreeg een gezicht met de installatie van de commissie-Winsemius. Terwijl Corn. Verolme gedwongen werd als president-directeur af te treden, begon deze commissie de toekomstmogelijkheden van zijn nalatenschap te onderzoeken, waarbij 'een mogelijke integratie van Verolme in het Rijn-Schelde-concern een eerste element zal zijn'.

De commissie-Winsemius kwam met een bindend advies tot fusie. Als één van de modaliteiten van de fusie, dikteerde zij een ruilverhouding Rijn-Schelde:Verolme = 2:1. Voor een totale nominale waarde, die overeenkwam met de helft van haar bestaande aandelenkapitaal ($0,5 \times f 52 \text{ mln.} = 26 \text{ mln.}$), plaatste Rijn-Schelde bij Corn. Verolme nieuwe, gecertificeerde aandelen. Op dit nominale bedrag van 26 mln. stortte Verolme het eigen vermogen van zijn onderneming ($f 125 \text{ mln.}$), zodat het RSV-concern met een aandelenkapitaal van $52 + 26 = 78 \text{ mln.}$ en een agioreserve van $125 - 26 = 99 \text{ mln.}$ van start ging.

De commissie dikteerde deze ruilverhouding op basis van de intrinsieke waarden (= aktiva - schulden) van de resp. ondernemingen. Dit was, op z'n zachtst gezegd, ongebruikelijk, ook al wil de toenmalige minister van ekonomische zaken, Nelissen, de enquête-

kommissie anders doen geloven: 'Maar we bepalen in dit soort gevallen de waarde toch niet aan de hand van een winst die we mogelijk in de toekomst zullen maken?'

Wel degelijk wordt normaliter bij fusie de waardeverhouding bepaald op basis van de rentabiliteitswaarden (= de kontante waarde van de in de toekomst te verwachten winsten) van de betrokken ondernemingen. In dit geval, wist de commissie-Winsemius dat Verolme - althans op korte termijn - goede winstvooruitzichten had, en Rijn-Schelde op onderhanden werk grote verliezen te wachten stonden. Een verhouding 1:1 zou dan ook een betere afspiegeling van de stand van zaken zijn geweest, aldus prof. Hofstra voor de enquêtekommissie.

Prof. Hofstra, voormalig directeur van Verolme, kwalificeerde de gedikteerde ruilverhouding als 'diefstal'. En hij heeft gelijk, vanuit zijn visie op de onderneming: het bezitsmodel. Nelissen en Winsemius deden daarentegen de zaak af als irrelevant, want hooguit interessant voor meneer Verolme. Ook zij hebben gelijk, gezien hun visie op de onderneming: een maatschappelijk knooppunt van vele, uiteenlopende belangen.

Pool, de accountant die indertijd voor Verolme onder protest zitting nam in de commissie van deskundigen die voor de goede orde de intrinsieke waarden van de concerns nog eens moest narekenen, schaarde zich tegenover de enquêtekommissie aan de zijde van Hofstra. Maar juist hij had kwalitatief qua aan het touwtrekken op dit punt een eind moeten maken. Zo goed als hij, samen met zijn collega's, indertijd al de ware strækking van het advies van de commissie-Winsemius had moeten benadrukken.

De commissie-Winsemius had zich in feite namelijk wel degelijk gebaseerd op rentabiliteitswaarden, zij het niet op de kortetermijn rentabiliteitswaarden. Zij stond op het standpunt dat het korte termijn rentabiliteitsverschil tussen Rijn-Schelde en Verolme als tijdelijk beschouwd moest worden. Blijkens haar rapport veronderstelde zij 'geen duurzaam verschil tussen beide concerns in rentabiliteit in verhouding tot de in te brengen vermogens! Een in ieder geval theoretisch te onderbouwen en te rechtvaardigen veronderstelling, waarmee echter onnodig een dwingende relatie werd gelegd tussen rentabiliteitswaarden en intrinsieke waarden. Impliciet werd immers gesteld dat de lange-termijn rentabiliteitswaardeverhou-

ding bepaald werd door en gelijk was aan de intrinsieke-waardeverhouding tussen Rijn-Schelde en Verolme in 1971. Maar voor de praktische bepaling van een rentabiliteitswaardeverhouding is de intrinsieke-waardeverhouding van ondergeschikt belang. Wanneer de commissie-Winsemius zonder meer een lange-termijn rentabiliteitsverhouding van 2:1 had vastgesteld, zou er aanzienlijk minder trammelant (geweest) zijn. Pool was de aangewezen figuur om dit aan de enquêtekommissie duidelijk te maken.

Hoe het ook zij, de vraag blijft of de enquêtekommissie gelijk geeft zoveel aandacht aan dit aspect van de fusie te besteden. Een 1:1-verhouding bijvoorbeeld, zou slechts de samenstelling (aandelenkapitaal: $f 104 \text{ mln.}$; agioreserve: $f 73 \text{ mln.}$), niet de omvang het eigen vermogen van RSV veranderd hebben. Anders dan Van Dijk, voorzitter van de enquêtekommissie, meent, is niet goed in te zien hoe dat voor een betere start van het RSV-koncern had moeten zorgen. Bovendien had de waardeverhouding geen enkele consequentie voor de zeggenschap in RSV: bij voorbaat stond al vast dat de dagelijkse leiding in handen zou komen van de direktie van Rijn-Schelde, terwijl Corn. Verolme gecertificeerde aandelen kreeg. Het ging in deze louter om de financiële afwikkeling van de fusie. In dat verband werd met Corn. Verolme nog een additionele winstdelingsregeling overeengekomen, in het licht van de goede winstvooruitzichten van zijn onderneming op korte termijn. Hoewel in zekere zin formeel niet, was er in ieder geval materieel wel sprake van een bevredigende genoegdoening.

Floris Hers

De verhouding AIESEC- Amsterdam en Zuid-Afrika

AIESEC-Amsterdam heeft sedert enkele jaren problemen met de verschillende politieke fracties van de economische fakulteit. De verwijten spitsen zich toe op de vermeende contacten die AIESEC onderhoudt met, ik citeer, 'regimes die naar lijkenlucht walmen en/of enthousiast de apartheidspolitiek toepassen'. Enige nuancering met betrekking tot deze redenering is echter dringend gewenst.

De afkorting AIESEC staat voor 'Association Internationales des Etudiants en Sciences Economiques et Commerciales'. AIESEC is de grootste mondiale studentenorganisatie waarbij niet minder dan 20.000 studenten zijn aangesloten. Zij opereert op basis van een non-profit en non-political uitgangspunt in 60 verschillende landen.

De primaire doelstelling van AIESEC is te trachten door middel van haar programma's een toekomstig kader te creëren dat begiftigd zal zijn met het zogenoemde gevoel van 'international mutual understanding'. Concreet wordt deze doelstelling gestalte gegeven door middel van een stage-uitwisselingsprogramma, waar jaarlijks meer dan 4000 studenten aan deelnemen.

AIESEC en haar boven beschreven doelstelling is pas goed te begrijpen wanneer wij terug gaan in de geschiedenis, naar het jaar 1948. Het door de tweede wereldoorlog verscheurde Europa staat aan de vooravond van een nieuwe oorlog, de Koude Oorlog. Het is dan ook niet verwonderlijk dat juist in deze tijd van toenemende internationale spanning, met de laatste wereldoorlog nog in het achterhoofd, onder de westeuropese studenten een middel werd gezocht om tot een betere verstandhouding tussen de landen te komen. De oprichting van een internationale studentenorganisatie leek een stap in de goede richting te zijn. In Stockholm zag AIESEC het levenslicht door het initiatief van zeven westeuropese landen, waaronder Nederland. AIESEC was (en is) aldus een organisatie die primair streeft naar een wereld van beter begrip, een zeer idealistische organisatie dus. Deze laatste opmerking is van belang in verband met de relaties die wij onderhouden met Zuid-Afrika. Ik kom hier later op terug. Nu is het streven naar een verbetering van de 'Mutual international understanding', daar zal ieder het over eens zijn, een respectabel streven. Hoe dit echter in de praktijk toe te passen in een door tegenstellingen verscheurde wereld, zowel in 1948 als nu. De oplossing werd gevonden door AIESEC de status van niet-politieke organisatie te geven. Hiermee werd het enige politieke besluit in de geschiedenis van AIESEC genomen. Op deze wijze kon elk land, ongeacht de politieke toestand ter plaatse, de mogelijkheid krijgen zich bij AIESEC aan te sluiten. Zo zijn bijvoorbeeld Tjechoslowakije, Polen maar ook Chili en Zuid-Afrika lid. Omdat Zuid-Afrika

over het algemeen het grootste struikelblok vormt zal ik me bij de hierna volgende bespreking beperken tot dit land.

Sedert de oprichting van AIESEC-Amsterdam in 1969 zijn er Amsterdamse studenten gegaan naar Zuid-Afrika en hebben wij tevens zuidafrikaanse studenten in Amsterdam ontvangen. De contacten die wij in dit kader met Zuid-Afrika hebben beperken zich dan ook tot de relatie student versus student. De suggestie dat de Nederlandse AIESEC door middel van deze (ik zou zeggen 'low-key level') contacten met haar goedkeuring uitspreekt over het apartheidsbewind, is even onjuist als verwerpelijk. De contacten beperken zich tot het goed doen verlopen van het stage-uitwisselingsprogramma. Of de studenten in Zuid-Afrika zich verbonden voelen met hun regime is irrelevant, daar een konfrontatie van meningen uitblijft als gevolg van de aard van het samenwerkingsverband. Verder is het aan de student die een stage in Zuid-Afrika wil lopen zelf of hij van deze mogelijkheid gebruik wenst te maken.

Als tweede punt noem ik, dat er juist veel voor te zeggen is om een politiek-controversieel land als Zuid-Afrika tot de AIESEC-organisatie toe te laten. Hier komt het eerder genoemde idealistische motief weer om de hoek kijken. Immers, vooral het streven naar 'international understanding' tussen landen die politiek ver van elkaar verwijderd zijn, is van belang voor de ontwikkeling van een evenwichtige internationale gemeenschap. De studenten van tegenwoordig zijn ten dele de politieke leiders van morgen. Indien AIESEC door middel van haar programma's een zuidafrikaanse student de mogelijkheid kan geven in een vrij land stage te lopen, dan kan hier een blikverruimende werking van uitgaan. Een veelgemaakte fout is mijns inziens dat contacten met studenten in Zuid-Afrika met dezelfde argumenten worden verworpen als contacten met de politieke leiders van dit land. Deze laatsten kan men gemakkelijk verwijten dat zij het immorele systeem in stand willen houden, een argument dat niet zo gemakkelijk op de studenten van dit land kan worden toegepast. AIESEC is duidelijk voorstander van een dialoog met de studenten van Zuid-Afrika.

De UNESCO, toch niet de meest rechtse organisatie, heeft enkele jaren geleden een on-

derzoek gedaan naar de activiteiten van AIESEC in Zuid-Afrika. Op 30 april 1982 schreef de UNESCO aan de toenmalige Secretary General (het internationale 'opperhoofd' van AIESEC), dat AIESEC's 'objectives and membership are in conformity with the principles proclaimed in UNESCO's constitution'. Sterker nog, de UNESCO acht de activiteiten van AIESEC in Zuid-Afrika niet alleen aanvaardbaar maar tevens worden deze activiteiten door de UNESCO gestimuleerd gezien de wijze waarop AIESEC in Zuid-Afrika operationeel is. Met dit laatste wordt de gelijke benaderingswijze van zwarte en blanke studenten bedoeld.

AIESEC Zuid-Afrika is tegenwoordig actief op 24 universiteiten. Van deze 24 universiteiten kunnen er 6 gecategoriseerd worden als zijnde 'zwarte' universiteiten. Ook hier bevinden zich AIESEC comité's (ter illustratie, Nederland heeft zes lokale comité's). Het Nationale comité van AIESEC (het overkoepelende nationale orgaan) bestaat in Zuid-Afrika traditioneel uit één of meer zwarte studenten. Gesteld kan worden dat AIESEC Zuid-Afrika, ondanks de moeilijke omstandigheden waarin zij moet opereren, zich veel moeite troost om op een non-discriminatie basis haar activiteiten uit te voeren.

Stages in Zuid-Afrika komen uiteraard beschikbaar bij ondernemingen die in het apartheidsmilieu opereren. Zonder twijfel zijn er stages bij bedrijven in Zuid-Afrika die het regime ondersteunen. Om echter te stellen dat alle stages in dit land aldus 'besmet' zijn, lijkt mij een simplificatie van de werkelijkheid.

De situatie in Zuid-Afrika is natuurlijk niet optimaal. Zwarte studenten hebben over het algemeen te weinig financiële mogelijkheden om via AIESEC op stage te gaan. Dit is een zwak punt waar voorlopig weinig verandering in komt. AIESEC-Amsterdam onderkent dit probleem en momenteel wordt de mogelijkheid bekeken om aan financiële middelen te komen, die een zwarte zuidafrikaanse student de mogelijkheid moet geven een stage in Amsterdam te lopen. Wij houden u hiervan op de hoogte!

Het grote dilemma tussen wel en geen contact hebben met studenten onder dubieuze regimes zal ongetwijfeld in de toekomst blijven bestaan. Ik heb echter goed vertrouwen dat het standpunt dat AIESEC in deze inneemt volkomen onderbouwd en genuanceerd is. Of men het met dit standpunt eens is is een ander verhaal. Ik hoop echter dat het bovenstaande betoog vooroordelen zal wegnemen en zal leiden tot een beter werkklimaat tussen de universiteit en AIESEC-Amsterdam.

Namens AIESEC-Amsterdam
Philip ter Woort

Afscheid van Professor van Stuijvenberg

De vakgroep economische geschiedenis organiseert ieder jaar een studiereis naar Vlaanderen. Ter gelegenheid van het afscheid van Prof. Dr. J.H. van Stuijvenberg werd deze maal in aansluiting op een paper-vervangende werkgroep een 10-daagse reis naar zowel Vlaanderen als Bourgondië ondernomen. De werkgroep heeft de betekenis van deze regio, het voormalige Bourgondische rijk, voor de ontwikkeling van west europa onderzocht. Door iedere deelnemer werd daarvoor een deelonderwerp bestudeerd. De papers werden aansluitend in de werkgroepbijeenkomsten uitgebreid besproken. Zo konden wij op 10 mei j.l. goed voorbereid naar Dijon vertrekken.

's Avonds parkeerden we de 2 gehuurde VW-busjes vol leergierige wetenschappers voor hotel 'La Lorraine' in Dijon. Na de eerste Bourgondische maaltijd ging ieder zijns weegs. De slimmeriken onder hen zochten het gezelschap van de leiding van de studiereis. Op sleeptouw genomen door professor van Stuijvenberg, wetenschappelijk medewerker drs. R. van der Voort, kandidaats-assistent Bart Jan Koopman & 'general manager' Loanne Son werd een eerste indruk van de Bourgondische hoofdstad verkregen.

De volgende ochtend startte het officiële programma met een bezoek aan de regionale Pernod Ricard fabriek. In een James Bondachtige entourage van chroom en staal werd ons de illusie van een ambachtelijk gestookt aperitief ontnomen. Na inzicht te hebben verkregen in de productie en verkoop werd ook het een en ander ter consumptie aangeboden (Ricard blijkt ook sherry uit Spanje op de Franse markt te brengen). Aldus gesterkt bezochten we vervolgens het voormalige Palais de Ducs de Bourgogne, thans Musée des Beaux Arts. Hier bevinden zich de graftombes van Jan zonder Vrees, Philips de Stoute (lees dit als kloek, dapper) en diens vrouw. Als laatste onderdeel van het dagprogramma leidde een gids van het Syndicat d'Initiatives ons door de oude stad.

12 mei. De schitterende bibliotheek van Dijon werd door ons bezocht, waar we ons geheugen nog even opfristen omtrent de daarna te bezoeken Mozesput. Deze door de Haarlemmer Klaus Sluter in de 14e eeuw gebouwde kloosterput is het enige overblijfsel van het tijdens de Franse Revolutie verwoeste cloître de Charteuse. Dat het om een zeer groot en machtig klooster gaat blijkt uit het feit dat de eerder genoemde hertogelijke tombes eertijds hier gestaan hebben. Na een bezoek aan de Notre Dame in de wijnstad Beaune werden we rondgeleid op het wijnkasteel Clos de Vougeot met zijn imposante oude wijnpersen. Dit is ook de plaats van samenkomen voor de broederschap 'Les Chevaliers du Tastevin' die hier hun jaarlijkse 'Tastevinwijnen' uitselcteren. 's Avonds waren we bij la Comtesse de Loisy te gast. Zij is eigenaresse van een van de mooiste wijngaarden van Bourgogne, een van de leden van de broederschap en beheert een vermaarde kelder. Ze is oenoloog (wijnteelt-deskundige) en

heeft jarenlange ervaring in het maken van eerste klas wijnen. Nadat we haar kelder hadden bekeken heeft ze ons uitvoerig verteld over het maken maar vooral ook over het deskundig proeven en beoordelen van goede wijn. In deze streek, de Côte de Nuits (van Dijon tot enige kilometers ten zuiden van Nuits Saint George) is de wijnverbouw zeer kleinschalig en zeer intensief begeleid om een zo goed mogelijk kwaliteitsproduct af te leveren. Het maken van wijn is hier nog handwerk. Schaalvoordelen blijken slechts voor te komen bij de verkoop door grote wijnhandelaren, in de productie zelf zou de grote schaal de kwaliteit niet ten goede komen.

13 mei. Hospices de Beane. Dit voormalig ziekenhuis-voor-de-armen bezit nog steeds zeer goede wijngaarden die oorspronkelijk aan haar werden geschonken zodat uit de opbrengst van de verkoop van wijnen de kosten van de verpleeginrichting konden worden gedekt. Net als het St. Jans hospitaal te Brugge was het Hospices een van de eerste instellingen op het gebied van de sociale zorg alhoewel men in de middeleeuwen niet zozeer naar een ziekenhuis ging om weer gezond te worden maar veeleer om rustig op de dood te wachten. In het Hospices bevindt zich ook het meesterwerk van de Vlaamse schilder Rogier van der Weyden. In het Musée du Vin, waar een ontzaglijke hoeveelheid schoffels, harken, wijnmanden en allerlei

andere gereedschappen wordt tentoongesteld, kregen we een indruk van de ontwikkelingen in de wijnverbouw en wijnproductie door de eeuwen heen.

Een rondrit door het zuidelijk gelegen gedeelte van de Bourgogne leverde een bezoek op aan de volledig bewaard gebleven middeleeuwse markthal van Nolay, de 12e eeuwse Romaanse kerk van Autun met een wereldberoemde timpaan met een voorstelling van het Laatste Oordeel, en het eveneens Romaanse klooster van Tournus dat uniek is in heldere sobere vormgeving.

Maandag de 14e mei begon met een bezoek aan de Cave Cooperatives des Hautes-Cotes de Beaune. De directeur zelf leidde ons hier rond en weidde uit over het bijzondere aspect dat dit de enige coöperatie in deze streek is die zich met de wijn bezig houdt. In andere delen van Frankrijk komen veel gezamenlijke wijnverbouwende boeren voor. Maar in een coöperatie worden de druiven van verschillende akkers vermengd tot een wijn, waardoor eventueel betere kwaliteit niet meer als zodanig verkocht kan worden. Daarom is deze productiemethode vooral geschikt voor de mindere wijnen, zoals uit de Provence. In de Bourgogne komen maar zeer weinig 'mindere' wijnen voor en is er dus geen plaats voor coöperaties. In de kelders van Chateau Meursault hebben we later op de

dag nog enkele van de beste Bourgogne's geproefd. Op de terugweg naar Beaune passeerden we vele chateaux, waarvan de namen ons nu zeer vertrouwd in de oren klinken.

In alle vroegte vertrokken we de volgende ochtend naar Auxerre. Onderweg werd nog wel gestopt bij Abbaye de Fontenay, Mondbard wat een van de best bewaard gebleven 12e eeuwse cisterciënzer kloosters in Frankrijk is. Nog niet verzadigd met culturele kennis deden we ook de hooggelegen romaanse kathedraal van Vezelay aan. In Auxerre werden we rondgeleid in de volkomen geautomatiseerde coöperatieve melkfabriek Cadet-Roussel. Men produceert behalve consumptie-melk ook een soort zeer verse kaas en yoghurt. Een discussie volgde met een aantal directieleden (wat dat betreft is een bedrijfsbezoek in Frankrijk zeer interessant, je krijgt vaak de meest verantwoordelijke mensen te spreken) over de voor- en nadelen van coöperaties. Dit was bijzonder aardig daar juist professor van Stuijvenberg in het verleden zich intensief met deze problematiek heeft bezig gehouden. Zo bleken economische en niet idealistische motieven de drijfveer voor deze coöperatie te zijn.

De nacht werd in Auxerre doorgebracht. Donderdag 16 mei. De snoepfabriek Bonbons Dollis. Het leek alsof in deze fabriek het woord moderniseren nog nooit gevallen was. De machines dateerden van ver voor de oorlog en overal waar je keek zag je snoepjes, rode, gele toffees en zure ballen. Alles in enorme bakken. Het contrast met de super-moderne melkfabriek van de vorige dag had niet gro-

ter kunnen zijn. Toch werd hier meer gelachen en lol gemaakt door het personeel leek het wel. Of de productiviteit ook hoger lag valt moeilijk te beoordelen maar dat zal wel niet zo geweest zijn.

We verlieten Bourgondisch Frankrijk om nog een aantal dagen door het Belgische deel te trekken. In Kortrijk wordt in het nationaal vlasmuseum zeer uitvoerig uiteengezet hoe men vlas verbouwt en verwerkt. Niet alleen heeft men daar een groot aantal gebruiksvoorwerpen, ook wordt het een en ander verduidelijkt met behulp van wassen poppen die bepaalde situaties uitbeelden. Vlas is voor Vlaanderen altijd een zeer belangrijk product geweest.

17 mei. Brugge. Genoemd moeten worden het Memling museum in het St. Jans hospitaal, de O.L.V. kerk met de grafmonumenten van Karel de Stoute en Maria van Bourgondië, en de sculptuur van Michelangelo en het stadshuisplein welk omringd wordt door gebouwen in vijf verschillende bouwstijlen.

's Avonds vereerden we de Gentse stadsschouwburg met een bezoek. In het Vlaams werk hier het stuk van Hugo Claus 'Thuiskomst' opgevoerd.

Zaterdagochtend bewonderde we het drieliuk van de schilder Van Eyck 'Het Lam Gods' dat in de St. Bavo te Gent hangt. Daarna spoedden wij ons naar Antwerpen alwaar de heer van Roey ons op het stadsarchief ontving. Hij gaf een overzicht van de rol die Antwerpen in de 16e eeuwse Nederlanden heeft gespeeld. Hij benadrukte dat Antwerpen feitelijk een Brabantse en geen Vlaamse stad is en dat het laatste een bedenksel is van Hen-

drik Conscience, dat indertijd Amsterdam zelfs Antwerpen heeft gesteund in de strijd tegen de Spanjaarden, in plaats van de legende dat het het bestreden heeft en dat Antwerpen geenszins een katholiek bolwerk vormde zoals vaak wordt verondersteld. De heer van Roey heeft over deze onderwerpen als stadarchivaris gepubliceerd. Hierna vond een stadswandeling plaats langs o.a. het stadhuis en de oude beurs.

Tijdens een feestelijk diner in de oude binnenstad van Antwerpen vierden we die avond het afscheid van professor van Stuijvenberg. Tevens werden de organisatoren van de studiereis bedankt voor hun inspanningen.

Een toegift op deze unieke reis vormde tenslotte het afdalen tot op 800 meter diepte in de mijn te Beringen. Niet alleen het vuil en de slechte lucht ook de lage plafonds en de hitte maakten dat we allemaal dol gelukkig waren toen we weer uit de lifschacht het daglicht zagen. Waarom mensen in hemelsnaam gaan staken om in deze ellende te mogen werken is ons, ondanks het relatief hoge loon niet duidelijk. Schoongewassen aanvaarden we de thuisreis om een laatste culturele stop bij de Mc.Donald's in Eindhoven te maken. Het is hier de plaats om nogmaals al diegene te bedanken die deze studiereis mogelijk hebben gemaakt: de vakgroep economische geschiedenis en natuurlijk de economische faculteit. Het was dubbel en dwars de moeite waard.

Herman Prakke
Roelof Stapel

socmar

Marktonderzoekbureau vraagt:

medewerking van studenten voor onderzoek naar toekomstperspectieven

SOCMAR, een landelijk opererend bureau voor markt- en opinieonderzoek, voert op dit moment een onderzoek uit naar de mening van studenten economie, rechten, sociologie, politicologie, scheikunde en werktuigbouwkunde over hun toekomstperspectieven.

Wilt u meewerken aan dit onderzoek, belt u dan t/m 28 september a.s. tijdens kantooruren telefoonnummer (010) 142593 of vul nevenstaande antwoordcoupon in (overschrijven mag natuurlijk ook) en retourneer deze in een envelop zonder postzegel.

In beide gevallen bellen wij U zo spoedig mogelijk terug voor een kort vraaggesprek. Afhankelijk van dit gesprek, nodigen wij U uit voor een interview, waarvoor U vanzelfsprekend een vergoeding zult ontvangen.

ANTWOORDCOUPON

In envelop zonder postzegel sturen aan:

Social & Marketing Research SOCMAR BV
Antwoordnummer 124, 3000 VB ROTTERDAM

Ja, ik wil meewerken aan het onderzoek naar toekomstperspectieven van studenten.

Belt u mij s.v.p. terug op telefoonnummer: _____

bij voorkeur op _____

om _____

Naam: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

Studierichting: _____

Studiefase: _____

Ik ben _____ jaar student

ecoline

Met vakantie gaan beperkt zich niet tot reizen en weer thuiskomen. Was het maar zo. Vakantie is een agglomeraat van gebeurtenissen die de rest van het jaar benut wordt om vrienden en kennissen mee lastig te vallen. De ergste vorm hiervan is de dia-avond, een soms urenlange gebeurtenis in koude wintermaanden. Dia-avonden zijn, na begrafenissen en tentamens, het treurigste wat een mens kan overkomen. Een dia wordt één, misschien twee keer vertoond, vervolgens na jaren nog een keer en verdwijnt vroeger of later in de prullenmand. Een herinnering die niemand anders dan de betrokkenen wat zegt, vastgelegd om de tand des tijds te doorstaan, belandt in de vergetelheid. Al die moeite voor niets, dat is tragiek. En bovendien zijn ze doorgaans erg saai, die dia-avonden. Een andere vorm van het eindeloze uitmelken van de vakantie vormt het mondeling uitwisselen van vakantie-ervaringen. Nergens komt onze dompige deltagende meer tot zijn recht dan bij dergelijke gesprekken, waarbij het meestal neerkomt op een vergelijkend warenonderzoek ten aanzien van de prijzen van drank, voeding en overnachting. Degene die het goedkoopst op vakantie is geweest wint, als er tenminste naar elkaar geluisterd wordt, want de 'gesprekken' bestaan vaak uit meervoudige monologen. Maar als je luistert hoor je de meest ongelooflijke zaken. Griekenland: vijfgangenmaaltijd met wijn en koffie en cognac en levende muziek voor amper vijf gulden! Marokko: overnachting in een nostalgisch Casablanca vijfsterrenhotel, kleuren t.v., bubbelbad, kleine jongetjes of meisjes op bestelling voor vijftien gulden! Peru: bezoek aan een door militairen bewaakte boshut met genoeg cocaïne om Amsterdam een week lang onafgebroken het Wilhelmus te laten zingen voor twintig gulden!

Ik wil er niets meer mee te maken hebben, met dat schaamteloze gesnoef, en besloot daarom naar het duurste denkbare vakantie-land te gaan: Italië. En duur was het, dat kan ik u wel verzekeren. Het eten was duur. Het overnachten op als campings ingerichte vuilnisbelten nog duurder. En het allerduurst was nog de benzine: schreeuwend duur! Het heeft me een bom duiten gekost. Het is raadselachtig dat de Italianen niet van de honger omkomen en er nog automobielen op na kunnen houden. Eén en ander is verklaarbaar uit het bestedingspatroon van de Italianen. In tegenstelling tot de Hollandse hang naar knusse gezelligheid (waar het Italiaans volkomen terecht geen woord voor kent), die gepaard gaat met een kapitaal aan eikenhouten dekenkisten en vellederen bankstellen, is de Italiaan wat huisinrichting betreft over het algemeen nogal doelmatig ingesteld. Een verademing vergeleken bij de overvloedige rotzooi waarmee menig Nederlander zijn woning volstouwt. Het spaart bovendien flink wat geld, wat alleen maar meer wordt doordat de Italianen langer bij de familie blijven wonen. Op die manier houden ze zelfs geld over om op dure Moto Guzzi's te rijden in kleren van Fiorucci. Ook het

door de Italianen zelf gemaakte eten is erg goedkoop. Eerst een bordje spaghetti met olijfolie en knoflook, vervolgens een lapje varkensvlees met polenta (een soort hard geworden maïzenavla), een paar tomaten met ui en toe een vingerhoedje espresso, en dit twee keer per dag, zeven dagen per week. Is levercerose Frankrijks volksvijand nummer één, in het land waar de citroenen bloeien moet de farmaceutische industrie het vooral van maagklachten hebben. In restaurants is hetzelfde goedkope voedsel te krijgen, alleen kost het daar twintig gulden.

Het beeld van de drankzuchtige zuiderling moet volgens mij ook op een misverstand rusten. Vooral in de steden is drankmisbruik uitgesloten. Zitten op een terras met een drankje kost al snel een tientje en staan bij de bar is weliswaar goedkoper, maar dronkenschap kost al snel een vermogen. Bezoekers van een diskotheek kan ik aanraden een veldfles mee te nemen om een avondje dansen tenminste niet op een financieel debacle te laten uitdraaien. De dure benzine heb ik al genoemd. In Italië zit de wegenbelasting in de benzineprijs verdisconteerd, zodat tweeën-een-halve gulden per liter super niet ongebruikelijk is, hetgeen voor de Italianen overigens geen belemmering vormt er een frivole rijstijl op na te houden. Het autorijden is in Italië bij uitstek het middel om echtelijke twisten en politieke debatten uit te vechten. Heftig gesticuleerd zit men achter het stuur, dat wordt bediend door middel van de toeter (de Italiaan rijdt op zijn gehoor). De liefhebber kan ik de autostrada tussen Milaan en Venetië aanbevelen, in de volksmond ook wel de 'weg van de dood' genoemd, waar nu al sinds jaren over grote stukken de wegmarkering ontbreekt. Een zeer nuttige kostenbesparing op de door particuliere ondernemingen geëxploiteerde tolwegen, want enig merkbaar effect hebben de witte strepen toch niet. Spettacolo mobile!

Er is geen land ter wereld waar industriële vormgevers en mode-ontwerpers nuttigheid en vormgeving zo smaakvol weten te combineren als Italië, dat is bekend. Of het nu een schoen of een auto betreft. Wie echter met de gedachte rondloopt om eens goedkoop in het land van herkomst de fraai gestyleerde artikelen in te slaan en zo allerlei opslagen voor vervoer te ontlopen, kan het wel vergeten. Duur, duur, duur. Het enige wat in Italië niet duur is, is het water uit de publieke fonteynen, maar daar krijg je dan ook meestal een krachtige buikloop van. Voor wie Italië niet duur is, zijn de Amerikanen, die vol herwonnen zelfvertrouwen in luidruchtige horden hun koopkrachtige dollars rondstrooien. Je ondervindt de gevolgen van de hoge dollarkoers pas goed als aan de tafel naast je een gezelschap vrolijk kwetterende Amerikanen de meest exclusieve maaltijden naar binnen schrokken voor een relatieve hebbenkrats, terwijl op je eigen bord een vet, maar peperduur stukje vlees van onduidelijke herkomst ligt te stollen. Het is onrechtvaardig verdeeld in de wereld. Merkwaardige tafelmanieren

hebben die Amerikanen overigens: ze bieden voor de maaltijd zich het eelt op de knokkels, maar vegeten tijdens hun veelvuldig geschater voortdurend dat ze nog iets in hun mond hebben.

Samengevat luidt de conclusie: ga niet naar Italië. Een monetaire structuur die gebruik maakt van automaatmunten en snoepjes als wisselgeld is niet te vertrouwen. Het gerucht gaat dat de goudvoorraad al sinds jaren is vervangen door klompen kandij. Als dat zo is wordt alles helemaal duur. Ga dus de komende jaren maar ergens anders naar toe. In de tussentijd blijf ik de situatie peilen en zal verslag doen.

Steven Adolf

Kuifje in kapitalistenland

Een dertigtal studenten met economische geografie als doctoraal hoofdvak c.q. 'groot' vak verbleven twee weken in de Verenigde Staten. Twee Rostra redacteuren waren ter plaatse, en bleven langer. Een verslag over wolkenkrabbers, armoede, glas en staal.

Wat denk je te zien wanneer je naar New York vliegt? Eigenlijk had ik niet over die vraag nagedacht. Ik was 'unbefangen' in het vliegtuig gestapt. Enigszins gespannen omdat het m'n eerste vlieguur zou worden. Eenmaal in Brussel geland was het nieuwtje er af. Geroutineerd plaatsnemen in de jumbo. De veiligheidsinstructies ken je al.

Acht uur in een vliegtuig. Maaltijd, drank, film en verveling. Opwinding. Lege gesprekken.

En dan opeens verlaat je het luchtruim van New Foundland en je gaat naar buiten kijken. Elke wolkenformatie zie je aan als... het Vrijheidsbeeld.

New York bleek in mijn verwachtingen een kralsnoer van Vrijheidsbeeld, World Trade Centre en Empire State Building. McCloud aan een helikopter. Hill Street Blues en Taxi Driver.

Hoe simpel dan de landing. Een duik uit het dikke wolkendek naar vechting asfalt. In de wijde omtrek niets te zien dan asfalt, zand, water en vliegtuigen. Was dit New York?

Een enorme Greyhound-bus wiegt ons zachtjes langs vale straten. Mensen in veel te grote auto's passeren links en rechts. Slordig grondgebruik. Houten huizen in verschillende kleuren naast elkaar, hek er omheen, oma in de schommelstoel op de veranda, hond op de trap treden. Auto voor de deur. Kinderen spelen met een gevonden koelkast. Katten duiken weg achter rondslingerende olieblikken. Elk moment kan je Archie Bunker tegenkomen.

Dan na Flushing Meadows, passeer je grote velden bezaaid met grafzerken. Stad der vergane Amerikanen. Vervolgens rij je door de decors van misdaadfilmachtige volvingen met lege loodsen en louche transportbedrijven. De tunnel in en dan, dan ben je er. Dan rijden links en rechts metershoge gebouwen op, rij je door valleien van beton en staal; de overwinning van potlood, liniaal en rekenmachine.

A city so nice they'd to name it twice!

Professor Bergman staat 's morgens in de hal van ons hotel te wachten. Een uitgelaten man met een alpinopet. De blik van Jos de Beus, de aantekelijkheid van Van der Weel. Verontschuldigt zich voor het druilerige weer. Onder zijn leiding zullen we tot laat in de middag 'down town Manhattan' bezoeken. Traditioneel en niet gespeend van symboliek beginnen we op de uiterste punt van het eiland waar de Hollanders een gedenksteen plantten die nu door de New Yorkers wordt gekoesterd als het plaatselijk drielandpunt.

Over een pleintje vol met uit België geïmporteerde kinderhoofdjes gaan we op onze grillige verkenningstocht.

Het is frappant te zien hoe de Amerikaanse regulering in beton en staal gestalte kreeg. Na de grote brand waarbij vele mensen het leven lieten werd het verplicht dat elk huis een brandtrap bezat. Alle bouwsels van vóór die regeling zijn momenteel opgesierd met stalen gedochten tegen de gevel die als brandtrap dienst moeten doen. Veel van die constructies zien er zo bouwvallig uit dat ik daar zelfs bij brand niet graag langs zou vluchten.

Bergman 'opmerkelijk'

Het verschijnsel wolkenkrabber heeft de stedelijke wetgever heel wat moeite gekost. De eerste bouwers bouwden hun flatgebouwen vanaf de rand van het bouwperceel en gingen dan rechtstandig omhoog. Een paar van zulke bouwsels naast elkaar gaf straten met eeuwige schaduw, windgangen die voor de eenzame wandelaar onneembaar bleken en ruimten met te weinig zuurstoftoevoer voor de vele longen die er waren samengebracht. De wetgever verzoon toen de 'set backs'. Beter gezegd; een architect verzoon uit esthetische overwegingen een bouwsel dat als een brui- lofstoot uit steeds kleinere langens bestond. Het bleek dat een dergelijke bouwvorm veel van de gesignaleerde problemen ondervond, waarop de wetgever de taart verplicht stelde. Empire State en Chrysler Building zijn voorbeelden van deze gereguleerde vorm. Een latere vorm van regulering gaf Manhattan het 'plaza syndroom'. Nu moest men niet na een aantal verdiepingen terug om het volgende dozijn verdiepingen te mogen plaatsen, nee, de toegestane hoogte werd nu afhankelijk van de afstand tussen de bouwrand en de stoep.

Ik schreef net dat de vroegere bouwers aan de rand van het perceel begonnen met bouwen. In New York beslaat zo'n perceel meestal een blok. Simpel gesteld is dat een vakje in het ruitjespatroon van de wegen; de 'grid'. Wanneer nu een bouwer niet aan de rand begon, maar een eind daarvan af, dan kreeg hij toestemming de hoogte in te gaan. Ook wanneer de bouwer in het blok een tuintje of fonteintje neerzette kon hij hoogte winnen. Zo werd de 'plaza' tot norm verheven. In mid town Manhattan ziet men dan ook bij elk kantoorcomplex een plaza; een open ruimte met wat gras, wat water, een fontein en zitjes. Rockefeller Plaza is daar een uitmuntend voorbeeld van. Niet alleen won de bouwer zodoende hoogte, maar de lunchpauze's van het personeel werden zo ook wat aangenamer. Gedurende werkdagen bestaat er dan ook een complete plazacultuur waarbij personeelsverenigingen openluchtconcerten in hun plaza verzorgen. Niet zelden betreffen het muzikale collegae. Ook kan 'de bouwer hoogte winnen door 'kunst' op zijn pleintje op plaza neer te zetten. Vooral hedendaagse kunstenaars hebben daar opdrachten voor gekregen waardoor down town Manhattan een beeldenpark is geworden waar Krölller Muller niet aan kan tippen.

Een andere methode om hoogte te winnen, die ik niet chronologisch kan plaatsen, is de handel in luchtrechten. Wanneer een bouwer de luchtrechten van belendende percelen opkocht mocht hij met zijn gebouw de hoogte in, terwijl de andere eigenaars zich verplichten op de bestaande hoogte te blijven. Zodoende vindt men nu in Manhattan tussen enorme bouwsels af en toe een bouwvallen zes verdiepingen gebouw. Hoewel het bouwsel een andere indruk vestigt is de eigenaar een rijk mens geworden.

Wandelen door een grote Amerikaanse stad geeft een Europeaan gemengde gevoelens. Een kaleidoscoop van bouwstijlen trekt aan je oog voorbij, en elke bouwstijl heeft associaties met tijd, verleden. Maar Amerika heeft nog geen verleden. Gebouwen uit de Italiaanse renaissance lonken vriendelijk naar hun burens in tutorstijl. Barok, Bauhaus en al die andere stijlen die ik niet herken zijn aanwezig; nagemaakt. Marmeren zuilen blijken met schroeven vast te zitten.

Bergman vertelt het verhaal van een bouwbedrijf die naast de standaard stalen constructies voor kantoorgebouwen er een catalogus vol met gevels op na hield. Iedere vindingrijke, smaakloze, koper kon zo z'n eigen bouwpakket maken.

Art Deco is een overheersende stijl. Een bouwstijl die net laat genoeg begon opdat jong Amerika kon meedoen. Zwart marmer en gouden tierelantijntjes. Deze gebouwen hebben nog iets. Veel blijft kitsch. Bergman prijst sommige gebouwen het graf in als 'pseudo-medieval-romantic'. Ongeriejmd. De bouwstijl van het delirium tremens, om met Mark Twain te spreken.

De moderne 'glassy' gebouwen ademen dan iets eigens uit. Ze lijken terecht. Ze apen niets na behalve het gebouw aan de overkant van de straat dat voor het gemak in de gevel weerspiegeld wordt. Het droste effect op straat.

Gentrification

We liepen niet door de stad als toeristen, in gespeelde extase naar gevels kijkend, maar als studenten economische geografie. We zochten naar de sporen van vestigingstrends, het landgebruik. Die sporen vonden we.

Manhattan, vooral de zuidpunt, is duur. Toch, of juist daarom willen veel mensen op Manhattan wonen. Daar zijn extreem rijke mensen bij; saeodische prinses, staalmagnaten en dat soort welgestelde types die er geen punt van maken om een appartement voor een paar miljoen te kopen. Voor dat soort mensen zijn schitterende gebouwen verzezen. Het meest extravagant in zijn soort is wel de 'Trump Tower'. Tijdens ons bezoek hield men daar een party waar schijnbaar 'tout le monde' kwam. De straat voor de toren was met hekken afgezet door de politie. Achter de hekken kon de kantoorclerk zich vergapen aan de korte glimp van een beroemdheid die vlug uit de meterslange limousine-met-chauffeur stapte en de klatergouden ingang induikt.

Casual opgestelde zoeklichten beschijnen met hun witte banen licht de omringende gebouwen. Vanaf de bovenste verdieping van de Tower moet dit een adembenemend schouwspel zijn. Voor ons, voetvolk, lijkt de B.B. op zoek naar infiltrerende communistische vliegtuigen.

De wat minder rijke mensen - de modale hartchirurg of internationaal jurist - wonen op fifth avenue.

Doordat de rijkste mensen in New York minstens een pied à terre bezitten, komt er een sneeuwbal effect op gang die mensen van steeds lagere inkomensgroepen trekt naar Manhattan, want 'at the plaza there never happens anything unimportant'. Stop daar bovenop de grote groep minder welgestelde fortuinzoekers die met manuscripten in hun binnenzak de café's van uitgevers frequenteren, de duizenden pennenlikkers die 'geplaatst' willen worden in Times, Newsweek etc., de getalenteerde huisvrouwen die in de kantine's van RCA en CBS hun zangcarrière proberen te starten, en je begrijpt dat het druk wordt op Manhattan.

Nu was dat eiland niet leeg meer. Er bestonden verschillende wijken met elk hun eigen historie en bewonerssoort. Er bestonden streken met industriële- en handelsactiviteiten. Al deze behuizing van vergane glorie moet wijken voor de rijken!

Ik dien je nog twee dingen vooraf te vertellen.

Ten eerste is Manhattan eigenlijk onamerikaans. Het is amerikaans om een huis te kopen. Een auto voor de deur, een koelkast in de keuken, een vrouw met haarspelden in bed en opoe in de schommelstoel op de veranda van het eigen huis waarvan zij het nageslacht in de gaten houdt. Op Manhattan wordt voornamelijk gehuurd.

Ten tweede is Manhattan heel amerikaans. In Amerika cultiveert men een soort sociale segregatie die men, wanneer het van boven af in stand werd gehouden, een verrijde vorm van apartheid kan noemen. Soort woont in de buurt van soort. Een Amerikaanse stad is eigenlijk een eilandenrijk waarin elk eiland bestaat uit mensen met dezelfde sociale kenmerken en positie. Wanneer men van positie verandert, dient men ook naar een ander, opnieuw passend, eiland te verhuizen. De scheiding in huidskleur is ondanks de grondwet duidelijk aanwezig.

Manhattan was een eiland waarop een aantal industriële en handelsbedrijven waren gevestigd. Haven activiteiten voltrokken zich ook op het eiland. Manhattan was ook de plek waar alle immigranten binnen kwamen. Het piepkleine Ellis Island was de 'Gateway to America'. Mensen van verschillende nationaliteiten trokken naar een wijk waar hun nationaliteit woonde; italiaanse wijk, chinese wijk, puertoricaanse wijk, joodse wijk.

Aan de bebouwing valt het recente verleden nog af te lezen. De statige huisjes van de notabelen, het koelhuis voor de visaanvoer, de eierhandel en de huurkazerne's.

De mate van intergratie van de bevolkingsgroepen en de uitbreiding zoekende welgestelden veranderden dit beeld. Er voltrok zich een proces dat geografen 'gentrification' noemen. In een vervallende of vervallen wijk - ik laat voor het gemak in het midden hoe de wijk verviel - komen 'pioniers'; rijkere mensen of inventieve mensen, die zo'n buurt gaan opknappen. Zij kopen huizen op - of kraken het - verbeteren die huizen en gaan daar zelf in wonen. Doordat zodoende een wijk aantrekkelijker wordt komen er meer mensen, rijkere mensen, naar zo'n buurt. Vooral ook omdat speculanten c.q. handige makelaars huizen in de wijk opknappen en te huur aanbieden.

Ook gebouwen die oorspronkelijk een andere bestemming hadden (kantoor, opslagplaats) worden door een onroerend goed handelaar opgekocht en getransformeerd tot appartementen en 'condominiums'. Zodoende drukken deze rijkere mensen met hun ho-

gere en meer stabiele huurafdrachten de voormalige, arme bewoners uit de wijk.

Bergman toonde ons de frontlinie in Lower East Side. Daar heeft men een puertoricaanse sloppenwijk, die zich uitstrekt langs avenue's met de welluidende namen A, B, C & D avenue. Daar heeft men ook ten zuiden van Tompkins Square, tussen A en B, een punkbuurt. Deze punkers voeren strijd tegen de speculanten die in hun ogen de boosdoeners zijn: de grote 'gentrificators' die de 'oorspronkelijke bewoners' uit de buurt zetten. Het zijn echter deze avantgardistische jongeren die het 'gentrificatie' proces in gang zetten door de puertoricaanse wijk te gaan opknappen en bewonen.

Bergman was om meer dan de reeds genoemde kenmerken opmerkelijk: zijn analytisch apparaat. De wereld valt te verdelen in twee soorten mensen - stelde Arie Kapteijn tijdens een congres te Leiden - zij die geloven dat de wereld in tweeën valt te delen, en zij die dat niet geloven.

Bergman behoort tot de eerste categorie. Wandelend door een buurt waar voorheen handelsactiviteiten plaatsvonden moesten we op de vensters letten: stonden er planten dan woonden er mensen; bourgeois mensen. Zo niet dan was het een bedrijf.

Nu staan de vensters van het hoofdkantoor van Chase Manhattan vol met planten, maar dat zag Bergman waarschijnlijk niet.

In de sloppenwijken wist hij een indicator voor te verwachten gentrification. Wederom moesten we omhoog kijken. Had een vervallen gebouw nieuwe ramen? Was er inbraakbeveiliging? Air-co door de muur? Zo ja dan duidde dat op komende gentrification.

Deze indicator ging er bij mij redelijk in. Immers de speculant die het pand opgekocht heeft wil het toch bewaken en verbeteren? Toen wij echter een paar dagen later op bezoek waren op het stadhuis vertelde men daar dat er juist voor de sloppenwijken speciale subsidies bestaan waarmee men aangevoerd wordt nieuwe ramen, airco's enz. aan te schaffen. Het verhaal van Bergman begon te wankelen. Het wandelen met hem blijft een onvergetelijke ervaring.

Down town Manhattan

MM (wordt vervolgd)

Reagan's Red Herring

In juni van dit jaar kwam president Reagan naar Europa. In diezelfde maand reisde ik met een groep medestudenten vanuit Amsterdam af naar de Verenigde Staten. Deze, op het eerste gezicht onbelangrijke samenloop van omstandigheden, is aanleiding geweest voor enkele aardige bijkomstigheden van een studiereis.

Niet alleen kon ik 's morgens vroeg vanuit mijn bed in een hotelkamer in New York op de kleurentv Reagan, 40 jaar na dato, bezig zien op een strand in Normandië, ook volgde ik de economische topconferentie in Londen via Amerikaanse journalistieke ogen en oren in de New York Times. Ik ben er van overtuigd dat een zo door en door Amerikaanse president als Reagan, beter te volgen is in de nationale media dan in de onze. Negen juni bracht de NY Times een bladzijde over de topconferentie: 'Making history and having fun on a sunny day'. Iedereen zeurt over ons financieringstekort, zo klaagde alle Amerikanen in koor in Londen. De NY Times rubriceerde twaalf verklaringen van Reagan en zijn maatjes over het hoe en waarom van het tekort. De journalisten hadden ze niet allemaal uit de eerste hand, ook raadpleegde ze zogenaamde 'reports from inside the private discussions'. Hier enkele juweeltjes van Reagan's verweer tegen de Europese kritiek.

'It could be worse'. Reagan schijnt Thatcher te hebben voorgerekend dat, als Jimmy Carter nog steeds in het zadel had gezeten het tekort 90 miljard hoger zou zijn geweest. Die zit, alhoewel niemand er achter kan komen op welke veronderstellingen deze berekeningen gebaseerd zijn.

'We're having a recovery, so why complain'. Of we in Europa niet willen vergeten dat Reagan de economische groei verdrievoudigd heeft. Trouwens, 'Deficits aren't so bad'. Niemand heeft immers ooit bewezen dat tekorten leiden tot hoge rentestanden. Een zeer verfrissende gedachte voor Reagan-economen, die helaas door een volgend argument direct de grond in wordt geboord: 'High interest may be good for you'. De Europeanen moeten blij zijn. De hoge rentestand in de VS leidt tot een overgewaardeerde dollar en leidt dit niet weer tot een groeiende export? Nou dan.

Vervolgens dan nog een klassiek kijk-naar-zelf argument: 'You're just as bad as we are'. Let maar op, als in de VS de surplusen van de afzonderlijke staten en lagere overheden in mindering worden gebracht op het federale tekort, is het te vergelijken met menig Europees land. (als percentage van het nationaal produkt)

Als de sceptische Europeanen met deze argumenten nog niet overtuigd zijn, gooit Reagan zijn laatste wapen in de strijd: 'But we really do hate deficits'. Begrijp me goed, als iemand een hekel heeft aan tekorten dan ben ik het wel!

En, 'Anyway it's a red herring!'. De laatste opmerking heeft misschien nog het meeste succes bij het afslaan van de aanval van het Amerikaanse financieringstekort. Al was het alleen omdat menig Europeaan niet zal weten wat een red herring is. Wolters helpt ons. Het betekent in figuurlijke zin een foefje om de aandacht van de hoofdzak af te leiden. Zeuren over andermans tekorten om niet te hoeven nagaan waarom de economische groei in Europa achterblijft?

Een foefje of niet, Mondale heeft het financieringstekort als het belangrijkste punt van de presidentsverkiezingen uitgeroepen. Of Reagan zich in de komende debatten met de bovenstaande argumenten staande zal kunnen houden, is nauwelijks een interessante vraag. In zijn zeer comfortabele uitgangspositie van zittend én populair president, met de economische wind in de rug, is hij amper onderuit te halen. Daarbij kan zijn partij verkiezingsbijeenkomsten zelf organiseren in tegenstelling tot de buitenlandse reizen. Met name over de volgorde van het Europese reisprogramma was Reagan niet te spreken. Een economische topconferentie na een herdenking van de overwinning van de geallieerden: 'Now all that lovely D-day emotion goes to waste'.

De republikeinen zullen, op zijn minst beter dan de Engelse gastheren, hun first lady in beeld proberen te brengen. Zeker nu bij de democraten een politieke vrouw als een bom lijkt in te slaan. De NY Times deed op genoemde pagina verslag van Nancy's theevisite bij Lady Di en haar bezoek in de Zoo. Een twee weken jong rendier scheen naar haar genoemd te zijn. Een twijfelachtige eer, gezien het droge commentaar van de directeur van de dierentuin: 'We knew she was coming, and we had this North-American creature who needed a name, so....'

In de komende maanden zullen we in elk geval veel te horen en te lezen krijgen over de democratie 'american style'. Reagan zal in de verkiezingsstrijd zijn hou-het-simpel redeneringen niet schuwen, net zo min als zijn typische eh-you-guys humor.

In het vliegtuig terug naar huis las ik op de valreep nog zo'n staaltje van die humor. In de VS wachtte Reagan blijkbaar ook wat triviale verplichtingen zoals het bijwonen van de feestelijke opening van een nieuw gebouw van National Geographic, de uitgever van dat bekende gele maandblad met mooie plaatjes. Reagan feliciteerde de directie met hun nieuwe, grotere onderkomen: 'I guess you guys had some problem too with the storage of your old national geographics'.

Ik vond het jammer alweer richting Nederland te vliegen.

JJS

The New York Times

De SEF, bijna met pensioen?

De meeste economiestudenten weten de weg naar hun studievereniging wel te vinden. Wat niet zoveel studenten weten is dat de SEF slechts 43 dagen jonger is dan de economische faculteit. De 'faculteit der handelswetenschappen' werd op 16 januari 1922 ingewijd. Al spoedig bleek er behoefte te zijn aan een vereniging die de belangen van de studenten kon behartigen.

Op 1 maart 1922 werd de studievereniging opgericht en werd er een bestuur gekozen. Dit bestuur moest vooral contact zoeken met de professoren en informatie doorgeven aan de studenten. In dit eerste (halve) studiejaar waren er 36 studenten ingeschreven, waarvan er 35 lid waren van de studievereniging. Naast de contacten met de docenten en het regelen van allerlei praktische zaken ging het bestuur zich in het tweede studiejaar ook bezighouden met studiebelangen. Werkgroepen werden opgericht en lezingen werden georganiseerd. Ook gaf de vereniging een jaarboekje uit dat tegelijkertijd een soort studiegids was.

In de jaren voor de Tweede Wereldoorlog hield het bestuur zich, naast de hierboven beschreven activiteiten vooral bezig met het (thuis-) bezoeken van de hoogleraren. In samenwerking met andere facultaire studieverenigingen werden vele lezingen georganiseerd. In 1938 is de SEF begonnen met het uitgeven van het 'Centrale Faculteitsblad'. Ook ging men zich bezighouden met materiële belangenbehartiging. Een boekenbeurs werd opgericht en de uitgeverijen werden benaderd om lage prijzen voor de studieboeken te bepleiten. Inmiddels was de faculteit in 1935 omgedoopt tot 'Faculteit der Economische Wetenschappen'.

De Tweede Wereldoorlog heeft ingrijpende gevolgen gehad voor de faculteit. Al in 1939 werd het universitaire leven verstoord door de mobilisatie. Toen de bezetting eenmaal een feit was, bleef het SEF-bestuur zich verzetten. Het lukte zelfs een foto van de koningin in het jaarboekje '40/'41 te plaatsen. In de collegezalen werden de offensieven van Montgomery op landkaarten gevolgd en kalkten studenten de namen van hun NSB-collega's op de banken, opdat iedereen deze zou kennen.

In de beginjaren van de oorlog probeerde de SEF het tekort aan (engelstalige) studieboeken op te heffen door deze boeken te stencilen. In mei 1942 hield de SEF op, samen met alle andere universitaire verenigingen, om in het openbaar actief te zijn. Men vond de situatie aan de universiteit, door allerlei beperkende maatregelen, te gespannen worden. In april 1943 eisten de bezetters van iedere student een loyaliteitsverklaring, waarin men beloofde de Duitsers te gehoorzamen en na de studie in de 'Arbeitseinsatz' te gaan werken. Leden van de faculteitsvereniging gingen er op uit om economiestudenten ervan te weerhouden deze verklaring te ondertekenen. De bezetters eisten dat de colleges gewoon doorgingen, maar enkele docenten,

onder leiding van professor Limperg weigerden dit. Deze docenten werden bedreigd met de doodstraf waardoor ze moesten onderduiken. Toen de Gestapo de onderduikers niet thuis aantrof, werden familieleden, inclusief baby's gegijzeld en hun eigendommen gestolen.

Na 6 mei 1943 werd de studievereniging clandestien actief. Contact werd gezocht met studenten in Rotterdam en Tilburg. Ook organiseerde het bestuur clandestiene tentamens, die werden afgenomen door ondergedoken docenten.

Toen de oorlog was afgelopen, bleken er enkele studenten en docenten de bevrijding niet meer te hebben meegemaakt. Wel was er tijdens de oorlog een groot wederzijds vertrouwen ontstaan tussen docenten en studenten. Het academisch leven begon onmiddellijk na de 5e mei weer op gang te komen en enkele dagen na de bevrijding was er al overleg tussen het SEF-bestuur en de professoren over studie-vernieuwing en verbetering. Ook probeerde de studievereniging praktische problemen op te lossen door bijvoorbeeld studieboeken te stencilen. Op 19 september 1945 werd de faculteit heropend.

Tijdens de oorlog (op 12 maart 1943) studeerde trouwens nog een SEF-bestuurslid af, die later bekend werd als premier van het kabinet-Den Uyl.

In 1967 werd op initiatief van de SEF, voor het eerst, een uitgebreide studiegids uitgegeven en zaten er twee (aangewezen) SEF-vertegenwoordigers in de faculteitsraad. Deze raad was toen alleen nog maar een overlegorgaan. Het overleg met de docenten beperkte zich niet tot de faculteitsraad, maar het bestuur ging ook nog steeds op huisbezoek. Verder organiseerde de SEF lezingen, debatten, excursies, spreekuren voor studenten en zelfs cursussen in moderne talen. Ook werd er begonnen met het uitgeven van syllabi. Tevens werd de SEF-borrel in deze tijd geïntroduceerd.

Toen de gedemocratiseerde bestuursstructuur op de faculteit werd ingevoerd wilde het SEF-bestuur meedoen aan de faculteitsraadsverkiezingen. Op een rumoerige SEF-ledenvergadering werd echter besloten dat de SEF niet aan die verkiezingen mee zou doen en neutraal moest zijn. De laatste stappen in de richting van de huidige SEF waren die van de boekenverkoop (met 10% korting op de winkelprijs), de verkoop van alle syllabi en de exploitatie van fotokopieermachines.

De hierboven beschreven geschiedenis van de SEF laat zien hoe vele van de huidige activiteiten zijn ontstaan. Ook zijn er activiteiten overgenomen door andere instanties aan de faculteit zoals de studiegids en het faculteitsblad. De SEF heeft de laatste jaren ook nieuwe activiteiten ontwikkeld. Een overzicht van alle SEF-activiteiten is te vinden in het infoboekje, dat gratis aan de balie verkrijgbaar is (kamer 2368).

Tenslotte wil ik nog vermelden dat er deze zomer een fotokopieermachine in de gang tegenover de SEF is geplaatst, die op kwartjes werkt en dus ook na sluitingstijd van de balie gebruikt kan worden. Ook beschikt de SEF over een nieuw inbindapparaat. Hiermee is het mogelijk een aantal bladzijden in te lijmen tot een professioneel uitzien boekwerkje. De vooruitgang schrijdt dus voort, ook bij de SEF.

Rob Jorg
(aftredend voorzitter van de SEF)

*Bronnen
Sef jaarboeken
Studiegidsen FEW

Uitnodiging aan alle SEF-leden

Op maandag 1 oktober om 14.00 uur wordt in zaal 2259 de jaarlijkse SEF algemene ledenvergadering gehouden.

Op de agenda staan onder andere:

- jaarverslag '83/'84
- verkiezing nieuw bestuur
- begroting en beleid voor het verenigingsjaar '84/'85.

Na afloop biedt het bestuur een drankje aan in de borrelruimte (2e verdieping).

De agenda en het jaarverslag alsmede alle andere vergaderstukken zijn vanaf 17 september aan de balie (kamer 2368) verkrijgbaar.

Komt allen!

Ernst & Whinney Nederland is een zelfstandig onderdeel van Ernst & Whinney International, een organisatie van accountants, belasting- en bedrijfsadviseurs met kantoren in meer dan 70 landen.

Onze praktijk in Nederland richt zich voornamelijk op vennootschappen (inter)nationaal actief in handel, industrie en dienstverlening.

JE HOEFT NIET GROOT TE ZIJN OM GOED TE ZIJN

Dat bewijzen dagelijks velen van onze collega's, die zelfstandig werkzaam zijn in de accountantspraktijk. We voelen er ons zelf ook bij horen met ons team van 95 mensen. Men kent elkaar nog. Met zo'n relatief kleine club kan de

werksfeer nog in belangrijke mate door u zelf worden bepaald.

Je moet goed zijn om groot te zijn. Want met een team van 21.000 mensen, wereldwijd, waarvan 4.000 in Europa, ben je groot.

bedrijfseconomen (m/v)

We zijn dus groot en klein. Dat roept bijzondere verplichtingen op en stelt bijzondere eisen aan onze medewerkers.

Want gemakkelijk is het niet de ene dag een multi-nationale controle af te wikkelen en de volgende dag met de typische problemen van de kleine onderneming te worden geconfronteerd. Dat is een wereld van verschil. Hierop bekwaam en effectief kunnen inspelen eist meer dan bekwaame medewerkers. Het eist een juiste houding, integriteit en flexibiliteit. Natuurlijk hoeft men het niet allemaal alleen op te knappen maar staat onze auditors een team van specialisten op het gebied van belastingen en bedrijfsadviezen, nationaal en waar nodig internationaal, ter beschikking. Toch is het geen gemakkelijke zaak bij Ernst & Whinney Nederland, wèl fascinerend.

Ter versterking van ons bestaand controle- en organisatie-team hebben wij ruimte voor bedrijfseconomen, die snel

door kunnen stoten tot één van de sleutelposities in onze controlesector. Plaatsingsmogelijkheden in 's-Gravenhage of Amsterdam, in onderling overleg te regelen.

Ons intern opleidingspakket is afgestemd op de nationale en internationale eisen, die onze cliënten ons stellen. Het is dusdanig ingericht, dat u zelf uw eigen promotiekansen bepaalt. Tevens kunt u op onze actieve steun rekenen voor een snelle voltooiing van uw postdoctorale accountancy studies. Dat is uw én ons belang! Honorering en secundaire arbeidsvoorwaarden zijn overeenkomstig internationale normen.

Uw sollicitatie wordt graag tegemoet gezien door W. Terpstra RA van ons kantoor 's-Gravenhage. Wanneer u eerst meer telefonische informatie wilt hebben, belt u gerust Marianne Bakker in Amsterdam op onderstaand telefoonnummer.

Ernst & Whinney Nederland

Koningin Julianaplein 10, 2595 AA 's-Gravenhage, tel.: 070-81 49 81
Parnassusweg 126, 1076 AT Amsterdam, tel.: 020-76 08 15.

AIESEC's Nieuwe Bedrijvendag

Zoals u wellicht weet organiseert AIESEC al enige jaren informatiebijeenkomsten voor economie, econometrie en accountancy studenten. In voorgaande jaren maakten wij een splitsing naar bedrijfstak, te weten de Bankendag, de Accountancy dag en de Handel en Industrie dag. Dit jaar staan de projecten van de AIESEC Amsterdam in het teken van een nieuwe opzet. Deze nieuwe opzet omvat drie afzonderlijke dagen, te weten de Algemene Info dag, de Programma Sollicitatie dag en het Programma Individuele gespreksronden. Over beide laatstgenoemde krijgt U t.z.t. nog de nodige informatie.

De Algemene Info dag zal gehouden worden op woensdag 10 oktober a.s. in het gebouw van de Vrije Universiteit op de Boelelaan 1105 te Amsterdam en zal om 9.00 uur precies aanvangen. Op deze dag wordt U de mogelijkheid gegeven in contact te treden met het bedrijfsleven c.q. de overheid. Gedurende 3-kwartier durende sessies zullen de aanwezige bedrijven hun organisatie toelichten en een indruk geven van de carrièremogelijkheden voor academici binnen hun bedrijf. Tevens zullen op deze dag vertegenwoordigers van de grootste werkgever van Nederland, de overheid, aanwezig zijn. De informatie dag is in principe bedoeld voor doctoraalstudenten NS/OS maar er is een beperkte mogelijkheid voor propedeuse/kandidaats studenten om deel te nemen. Tijdens deze dag bieden wij U tevens de mogelijkheid nader in contact te treden met de vertegenwoordigers van de deelnemende bedrijven gedurende een lunch en een afsluitende borrel.

Voor deze dag inclusief lunch en borrel zal U een tegemoetkoming van f 5,- gevraagd worden, welke U op de dag zelf kunt voldoen.

HOE DOE IK MEE?

Door onderstaand inschrijfformulier naar ons op te sturen voor vrijdag 5 oktober a.s. U kunt zich voor maximaal 6 bedrijven inschrijven.

AIESEC AMSTERDAM POSTBUS 10269, 1001 EG AMSTERDAM (voor nadere informatie bel 265030 dagelijks tussen 14.00 en 16.00 uur.)

Inschrijfformulier AIESEC Info Dag 10 oktober a.s.

Naam:

Adres:

Postcode:..... Woonplaats:

telefoon:.....

Bedrijven waarbij sessies gevolgd willen worden:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Deelnemende bedrijven:

-Ahold

-Amro

-Arthur Anderson & Co Nederland o.v.

-Bank Mees & Hope

-Coopers & Lybrand o.v.

-DSM

-Dijker en Doornbos

-Ernst & Whinney

-Klijnveld Kraayenhof & Co o.v.

-Moret & Limperg o.v.

-Nationale Nederlanden

-Nederlandse Accountants Maatschap o.v.

-Peat Marwick Nederland o.v.

-Philips

-Price Waterhouse Nederland o.v.

-Procter & Gamble Benelux N.V.

-Unilever

-Shell

-Akzo

-Amev

-I.B.M.

Overheidsinstellingen:

-Ministerie van Financiën

-Ministerie van Buitenlandse Zaken

-Ministerie van Binnenlandse Zaken

-Rijkpsychologische Dienst

-Algemene Rekenkamer

Belangrijke mededeling

Op vrijdag 12 oktober is er weer een
SEF - feest.

Deze keer wordt het in de Sleep-inn
aan de Mauritskade gehouden met
medewerking van:

ROSA KING

ROSA KING

and
UPSIDE DOWN

Verder is er:

Disco
Film
Goedkope drank!!!!
Lekker eten
Een verrassing (?)

Kortom De Gelegenheid om te ontspannen na de eerste colleges van het jaar.

Reserveer dus vrijdag 12 oktober.

Vrouwenoverleg economie

Als eerstejaars-studente was ik benieuwd naar de vrouwenactiviteiten op de fakulteit. Na het interview met een medewerkster van vrouwenstudies realiseerde ik me dat er meer dingen gebeuren dan ik me had voorgesteld. Activiteiten, ook voor vrouwen buiten de universiteit, nu economie zo'n hot item is geworden.

Als je binnen de economische fakulteit op zoek gaat naar een vrouwenoverleg, raak je verward in een wirwar van groepen waar vrouw voorstaat. Er bestaat een vrouwenoverleg, een Commissie Vrouwenzaken van de economische fakulteit, een afdeling Vrouwenstudies en een werkgroep konform art. 18 WUB getiteld 'Vrouw en Werk'.

Een reden voor mij, zelf eerstejaarseconomie, om tussen de bomen het bos te gaan zoeken. Dit resulteerde in een interview met Carla Mahieu, kandidaatassistent en lid van de Commissie Vrouwenzaken van de fakulteit economische wetenschappen.

Het vrouwenoverleg economie bestaat sinds maart '81, daarin zaten wetenschappelijk medewerkers, vrouwen van het TAS-personeel, en studentes. Negen maanden daarvoor, nl. in juli 1979 was Marga Bruyn-Hundt, wetenschappelijk hoofdmedewerker van de vakgroep Makro, aangesteld als coördinatrice van vrouwenstudies economie. Op een gegeven moment kregen de vrouwen van het vrouwenoverleg in de gaten dat het vrouwenoverleg niet genoeg was om dingen te organiseren en activiteiten op te zetten. Toen is als officiële paraplu boven het vrouwenoverleg een advieskommissie Vrouwenzaken ingesteld, waarin ook net als in het vrouwenoverleg de verschillende vrouwen van de fakulteit zijn vertegenwoordigd.

Taken

In het verslag van de werkzaamheden van de Commissie Vrouwenzaken van de economische fakulteit staan vier taken omschreven.

Een van die taken is 'het onderzoeken van de mogelijkheden voor het instellen van een werkgroep Vrouwenstudies economie (of art. 18 WUB) ter bevordering van het onderwijs en onderzoek op het gebied van Vrouwenstudies'. Hoe wordt deze taak in de praktijk ingevuld?

Carla Mahieu (CM): 'De taak van de advieskommissie was het opzetten van een WUBse werkgroep, dat betekent dat je samen met andere fakulteiten (of in ieder geval met vertegenwoordigers van verschillende vakgroepen van de fakulteiten) een werkgroep op kan zetten om onderwijs en onderzoek op poten te zetten. De werkgroep die hieruit voortkwam, is getiteld 'Vrouw en Werk'.

Het is een interdisciplinair samenwerkingsverband, d.w.z. er doen verschillende subfakulteiten aan mee: aktuariaal, ekonometrie, economie met een aantal vakgroepen, sociale geografie, planologie en demografie. Verder zitten er een aantal vrouwelijke externe deskundigen in van de wetenschapswinkel en het breed platform van vrouwen voor economische zelfstandigheid.

De werkgroep heeft een aantal taken van de advieskommissie overgenomen, voor een deel de bestuurs- en beheerwerkzaamheden. We hebben eigenlijk drie groeperingen maar de werkgroep is op het ogenblik het meest actief.

Onderwijs

Als eerstejaars heb ik zelf weinig gemerkt van de bijdrage Vrouwenstudies aan het onderwijsprogramma. Toch is die bijdrage er wel.

CM: 'De werkgroep is momenteel bezig met het opzetten van een gezamenlijk onderzoeksprogramma, dat weer ten goede kan komen aan het opstarten van een interdisciplinair onderwijsprogramma.

Studenten kunnen ook aan de werkgroep meedoen, als ze bijvoorbeeld onderzoek willen doen voor een skriptie. Je moet wel een idee hebben over je afstudeerrichting of wat voor soort skriptie je wilt schrijven. Je kunt ook individueel gesteund worden, je komt dan naar ons toe als je een bepaald onderwerp in je hoofd hebt, waarover je met ons kunt praten en gebruik maken van de literatuur die hier staat. Je moet je skriptie natuurlijk zelf schrijven maar als je vast zou lopen kan je altijd komen praten. Het is nog niet gebeurd dat studenten zich aangemeld hebben voor onderzoek binnen de werkgroep.

Als er goede onderzoeksideeën op tafel komen, is de tijd rijp voor studentes om zich aan te melden voor onderzoek. Misschien de mensen die afgelopen jaar in de kandidaatswerkgroep zaten?

CM: 'In de kandidaatswerkgroep kon je een kandidaatspaper schrijven dat als centraal onderwerp meisjes- en vrouwenwerkloosheid had. Het was een groep met zowel jongens als meisjes. Het onderwerp dekte zo'n beetje alle deelonderwerpen, je kon bijvoorbeeld als deelonderwerp de rol van de vakbeweging kiezen of verborgen werkloosheid specifiek op vrouwen gericht enzovoort. De verschillende deelonderwerpen gaf iedereen al een beetje beschermd gevoel van 'ik pik er een krent uit en ik weet zeker dat het ook niet te groot is'. Je kreeg een literatuurlijst er er werd verteld hoe je zo'n paper eigenlijk moet opzetten. De bedoeling is dat bij de bespreking van de papers een discussie loskomt en dat gebeurde ook, vooral omdat de groep gemengd was samengesteld.

Dat was een onderwijsprogramma van afgelopen jaar maar wat gebeurt er op dit moment?

CM: 'Momenteel draait een aantal doktoraalkolleges van Vrouwenstudies over de economie van de onbetaalde en betaalde arbeid, over de arbeidsmarktposities van vrouwen

en de geschiedenis daarvan. Het is een keuzevak, het gaat over arbeidstijdverkorting, inkomensplaatje en sociale zekerheid. Daar is het ook weer de bedoeling dat je als student heel veel zelf doet. Er worden een aantal stellingen verzonnen en dan mag je kiezen of je die wilt verdedigen of aanvallen. Dat kan je doen aan de hand van artikelen uit een reader die voor elk kollege zijn samengesteld. Zo kun je de samenstelling van het onderwijspakket veranderen, dus aktueel houden. De artikelen zijn zowel artikelen uit economische tijdschriften als uit tijdschriften van Vrouwenstudies. De konferentie in de Populier, van 21 mei, ging over dezelfde onderwerpen. Diegenen die het doktoraalkollege gevolgd hadden, zijn discussieleiders/sters geweest, zo leerden ze ook een aantal sociale vaardigheden. De konferentie werd georganiseerd voor vrouwen van verschillende vrouwenorganisaties van de meest uiteenlopende richtingen.

Een uitstekende zaak, zo'n samenwerking met buiten-universitaire vrouwen!

Eerstejaars

En voor eerstejaars? Die worden niet helemaal in de steek gelaten. Het vrouwenoverleg als informeel orgaan organiseert elk jaar opvang voor eerstejaars. Een of twee avonden per jaar probeert het vrouwenoverleg zoveel mogelijk eerstejaarsvrouwen bij elkaar te krijgen en nodigt daarbij ook een aantal ouderejaars uit. Er wordt dan gepraat over hoe de studie bevalt, wat je er van verwacht, waarom je bent gaan studeren? Ik las in het verslag van de Commissie dat er in voorgaande jaren ook aandacht was besteed aan de introductieweek om daar eerstejaarsvrouwen te benaderen door na wat algemene informatie discussiegroepjes te organiseren. Dat is in ieder geval een beter idee dan een briefje rond te sturen of iedere eerstejaarsvrouw op een avondje langs wil komen.

Formatie

De formatie bij Vrouwenstudies bestaat uit drie vrouwen die in deeltijd werken. Marga Bruyn-Hundt is coördinatrice en werkt 2,5 dag en is lid van de Emancipatiekommissie, Iris de Veer is sekretaris bij de werkgroep 'Vrouw en Werk' en werkt twee dagen in de week en Carla Mahieu is lid van de advieskommissie en werkt een dag in de week.

Aktiviteiten

Is er ook een beleid in zaken als publiciteit, organiseren van bijeenkomsten of kongressen en het verkrijgen van medewerksters?

CM: 'We hebben niet echt een bewust publiciteitsbeleid, we treden wel in de publiciteit bijvoorbeeld als we zelf een kongres organiseren of nu in de Populier. We hebben zelf een kongres gehad over emancipatie en economie, dan benader je tijdschriften, kranten, radio- en t.v. omroepen en die besteden er dan wel aandacht aan. Marga Bruyn-Hundt schrijft weleens in het NRC.

Kongressen willen we in principe ook graag

Raad & Daad

Goede voornemens, mijnheer?

Van der Zijpp blaast een dikke rookwolk van zijn sigaar de kamer in. Zijn kamer. Ruim. Licht. Uitzicht op het Pentagon en de achtergevel van de Koninklijke Nederlandse Akademie voor de Wetenschappen. Dat treft. Voor ons ligt een brief van de KNAW. Agendapunt zoveel en dertig. Het bestuur is voor het eerst bijeen sinds zomerreces. Een fantastische stapel post. Rapporten, adviezen, klachten en ideeën. Meer dan de helft van de ingekomen stukken krijgt het predikaat 't.k.n.' en verdwijnt voor een rustig leven in het gestaag groeiende faculteitsarchief. Besturen in Nederland betekent veel lezen wat eigenlijk niet nodig is. In de moesjawara van het democratisch proces heerst het copie conform, de mede-paraaf en 'namens de commissie' die adviseerde aan 'de stuurgroep ad hoc'.

Toch heeft die post nut. Het zijn signalen vanuit de omgeving. De bliepjes in de radar; interpreteren en koers (ver)zetten. Die post doet ook veel kwaad. De hoeveelheid aandacht die ze vergt doet al gauw verzanden tot defensief besturen. Goed besturen is vooruitzien, offensief besturen.

Is dit bestuur een goed bestuur? Het vrijblijvend bespiegel onder de koffie tussen de stukken post in valt nauwelijks als vooruitzien te beschouwen. Strategieën komen toch wel boven en fundamenten voor zinnig beleid worden toch zo geschetst. Een echt goed bestuur is het niet. Ze doet echter wel haar uiterste best.

Misschien komt het door de idiote structuur waarbinnen ze werkt. Besturen, echt bestu-

opzetten omdat we merken dat een hoop vrouwen zelf economische kennis missen, ze zeggen ook zelf dat ze graag iets meer willen weten om wat beter te kunnen praten over economische zelfstandigheid en alle begrippen die daar mee verbonden zijn. We hebben afgesproken met het vrouwenoverleg dat als het zo uitkomt en iedereen daar zin in heeft een bijeenkomst te organiseren. Een tijdje terug was dat over de tweeverdienersmaatregel. Dat onderwerp was toen net aktueel er er zijn hier een hoop vrouwen die het persoonlijk raakt.

Wat de extra medewerkster(s) betreft, die zit er niet in. Vooral niet nu de economische faculteit aan het bezuinigen is. Toch is Carla Mahieu tevreden over de samenwerking met de economische faculteit, ze vindt dat Vrouwenstudies redelijk wordt ontzien bij de bezuinigingen. Vrouwenstudies krijgen bijvoorbeeld boekenkrediet, en Carla zelf bijvoorbeeld wordt als kandidaatassistent betaald uit een fakultair potje. Maar wensen blijven er altijd, bijvoorbeeld een algemeen bibliotheeksysteem. Er is een eigen systeem, maar dat is niet voor iedereen toegankelijk en de literatuur van Vrouwenstudies is persoonlijk eigendom van Marga Bruyn-Hundt.

ren, is iets voor verenigingen of een directie. Het bestuur van de faculteit heeft niet het laatste woord over al de facetten van de faculteit. Wellicht is dat goed. Zaken die het facultair belang overstijgen en van universitair belang worden zouden beter universitair behandeld kunnen worden. Door het College van Bestuur en de UR.

Is het huidig college een goed college? Elk antwoord hierop zou pedant zijn. Wat kan ik met m'n tweeëntwintig jaren leeftijd en pakweg acht maanden bestuurswerk aan gefundeerd oordeel geven? Toch vind ik dit college een slecht college. Omdat zij zich geheel terugtrekt op defensief besturen. En zelfs dat niet goed doet. Fouten maakt en daar niet voor uit komt maar liever een verhullend rookgordijn opwerpt.

Wat blijft er dan over voor het 'middennivo'; het faculteitsbestuur? Af en toe over de schouder van het college heen kijken. Stappen in het duister zetten en wachten of ze eventueel teruggefloten wordt. Daarom vind ik dat dit bestuur haar best doet.

Veel kan gezegd en geschreven worden - en er wordt veel geschreven en gezegd - over het beneden-de-norm-auteursbeleid. Maar het is consistent beleid.

Er blijft een zorgenkindje over dat vooral mij-als studentbestuurslid - in de maag zit. Onderwijs!

Hoe kan je het onderwijs verbeteren? Hoe krijg je mensen met plezier en interesse naar de collegebanken? Hoe krijg je de studierementen omhoog zonder de norm te verlagen? Kortom hoe maak je van deze faculteit

Ze hebben dus geld nodig voor boeken en activiteiten waarvoor ze regelmatig aankloppen bij de economische fakulteit. Een deel van het geld komt van het Maagdenhuis en verder proberen ze externe subsidie aan te vragen voor diverse activiteiten en om onderzoek mogelijk te maken.

Hoogleraar

Binnenkort komt er een hoogleraar op de leerstoel Emancipatie en Werkgelegenheid. Deze vrouw of man moet gedeeld worden met sociale geografie en wordt betaald door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Het is belangrijk als klein groepje vrouwen een vinger in de pap te hebben, neemt Vrouwenstudies daarom deel aan de instituuropolitiek?

CM: 'Geen van de drie medewerksters staat op een lijst of vertegenwoordigen een groep in de faculteitsraad. Als het nodig is en ze willen in de faculteitsraad weten waar we mee bezig zijn of omgekeerd, dan stappen we gewoon naar ze toe. We kennen daar genoeg mensen en genoeg mensen kennen ons om òf het voor ons op te nemen òf als het nodig is vragen te stellen.'

de plezierige academische kweekplaats waar trefzekere, uitgebalanceerde, inventieve economen vandaan komen? Heeft u het antwoord, spreekt dan luid!

De onderwijscommissie is van bureaucratische wege de plek waarin dit soort zaken gesteld worden en naar antwoorden worden gezocht. Geen sinecure.

Het te hanteren model is simpel drieledig: Mensen-Middelen-Methoden. Met de juiste van de drie gecombineerd kom je op het eindresultaat. Dus; stel je gewenste resultaat op en zoek naar de juiste 3 M's. 'Mensen' is van de drie de belangrijkste M. Hierin ligt waarschijnlijk de oplossing. Want, een rapport zoals die onlangs verscheen gaat dan wel mooi in op alternatieve middelen en methoden, de mensen zijn gegeven, amper te veranderen. Zolang er een groep eerstejaarsstudenten is die op Roeterseiland plencolleges verandert tot papschoolpauzes, zolang ene Victor Wesseling - docent - vijf weken nodig heeft om tentamens na te kijken zodat de resultaten slechts zes dagen voor herkansing bekend zijn, zolang wordt het resultaat niet bereikt.

Misschien moet de vraag dan gesteld worden: zijn de mensen van de faculteit wel de optimale middelen en methoden waard? Ik hoop van wel maar ik vrees van niet.

Is deze faculteit een goede faculteit? We doen ons best, of niet soms?

Marcel Michelson

Een zeer enthousiast verhaal over de vrouwenactiviteiten op de economische faculteit: 'Konflikten? Er zijn hier geen echte konflikten, er zijn hier maar weinig vrouwen en de vrouwen die er zijn, zijn solidair.'

Ondanks de ingewikkelde organisatiestructuur heb ik tenminste even het bos gezien. Toch is het jammer dat er niet echt iets gedaan wordt voor het onderwijsprogramma van de propedeuse, bijvoorbeeld een keuzevak in het tweede blok. Persoonlijk vind ik dat als je als Vrouwenstudies serieus genomen wil worden door studenten, je zeker al in het eerste jaar moet beginnen met een bijdrage aan het onderwijs. Ik ben daarom blij dat er het volgend studiejaar, één hoorcollege bij algemene inleiding economie verzorgd wordt door Vrouwenstudies.

MJG

SCHELTEMA HOLKEMA VERMEULEN

Een ruime keuze op het gebied van: accountancy, financiering, automatisering, marketing organisatie, economie, geografie

Arts, W.A. - Eerlijk delen. Over rechtvaardigheid en inkomensbeleid.
Kobra, 1984, 211 blz. f 32,00

Craven, Jahn - Introduction to economics. An integrated approach to fundamental principles.
Basil Blackwell, 1984, 541 p. f 45,45

Earl, Peter - The corporate imagination. How big companies make mistakes.
Sharpe, 1984, 236 p., f 41,60

Frielink, A.B., De GBR verklaard. 2e herz. dr.
Stenfert Kroese, 1984, 228 p., f 42,50

Hopwood, A.G., H. Schreuder, eds. - European contributions to accounting research.
The achievement of the last decade.
VU Uitg./Free Univ.Press, 1984, 274 p., f 40,00

Kindleberger, C.P. - A financial history of Western Europe.
Allen & Unwin, 1984, 525 p., f 119,50

McKinnon, S.M. - The seventh directive. Consolidated accounts in the EEC.
Kluwer, 1984, 392 p. f 42,50

Gumbkow, J. von & J.J. Goldschalk, red. Sociale aspecten van arbeidstijdverkorting.
Swets & Zeitlinger, 1984, 201 blz., f 34,50

Shand, A.H. - The capitalist alternative. An introduction to Neo-Austrian economics
Wheatsheaf, 1984, 242 p., f 36,35

Shaw, G.K. - Rational expectations. An elementary introduction.
Wheatsheaf, 1984, 127 p., f 21,70

Scherer, F.M. - Innovation and growth. Schumpeterian perspectives.
MIT Press, 297 p., f 133,85

Swanson, J.E., The European option markets. A new approach to investment.
Kluwer, 1984, 253 p., f 102,90

Thoenes, P., e.a. - De crisis als uitdaging. Opstellen over heden en toekomst van de verzorgingsstaat.
Kobra, 1984, 221 p., f 37,00

Een nieuw elan. De marktsector in de jaren tachtig. (De gebundelde rapporten van de Commissie Wagner en perscommentaar)
Kluwer, 1984, 338 p., f 45,00

GOEDKOPE AANBIEDINGEN:
Adam Smith 1776-1976. Tweehonderd jaar sedert de 'Wealth of Nations'
van f 24,50 voor f 4,50

Eijgenhuijsen, H.G., Risico en rendement van aandelenportefeuilles.
van f 75,50 voor f 4,50

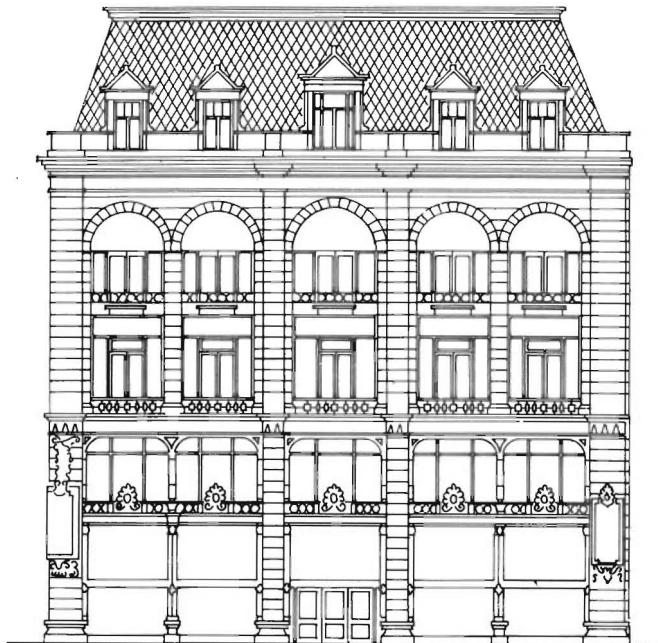
Organisatiewetenschap en praktijk.
van f 88,00 voor f 4,50

En tientallen titels meer, een prijslijst is beschikbaar.

STUDEREN:
J. Kesselman-Turkel & F. Peterson - Doelmatig studeren.
f 14,50

C. Louwerse - Studeer actief. Weg wijzer voor de beginnende student. f 10,00

C.F. van Parreren - Effectief studeren f 1,50 (geen nul vergeten)

scheltema holkema vermeulen b.v.
boekverkopers sedert 1853 spui 10, 1012 WZ amsterdam tel. 020-26 72 12